

Sociální neklid. Vitásková vše sečetla, výsledek je jasný. I řešení

parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Socialni-neklid-Vitaskova-vse-secetla-vysledek-je-jasny-l-reseni-709471

24.07.2022 21:10 | Rozhovor

„Celá hra kolem plynu (uměle vytvořeného nedostatku plynu, astronomických cen vyvolaných tímto nedostatkem, spekulativního obchodu na burze) by byla směšná, pokud by to nebylo tak smutné s katastrofálním dopadem na obyčejné Evropany,“ uvedla někdejší ředitelka Energetického regulačního úřadu Alena Vitásková. ParlamentnímListům.cz předložila součet kapacit existujících plynovodů. A řešení? Dlouhodobé kontrakty a konec hraní na burze.



Foto: Jiří Skupien
Popisek: Alena Vitásková

reklama

Porostou ceny plynu, nebo můžeme očekávat jejich snížení?

Ceny plynu rostou, predikovat jejich vývoj je věštění z křišťálové koule. Opakovaně slyšíme od evropských politiků, že plyn možná bude, možná nebude. Ať se na to občané a firmy připraví. Jsme stále závislí na ruském plynu, náhrada v potřebném množství není. To je nevyvratitelný fakt. Když je poptávka vyšší než nabídka, tak to má bez pochyby vliv na výši ceny.

V čem se stala chyba, opomineme-li invazi Ruska na Ukrajinu a s tím spojené sankce?

Evropská energetická politika šla a jde špatným směrem. Podcenili jsme význam tradičních zdrojů a přijali jsme politiku – zelené ideologie. Z ideologických důvodů (bez analýz dopadů našich rozhodnutí) jsme omezili investice do tradičních zdrojů. Mnohé z nich zastavili uprostřed jejich životnosti (např. jaderné elektrárny v Německu či uhelné elektrárny).

Násilně jsme rozdělili tradiční energetické společnosti na přepravní, distribuční, obchodní (unbandling), čímž jsme přímo omezili investice do zdrojů a infrastruktury. Následná liberalizace trhu přinesla jen stovky nových obchodníků, kteří obchodují energie většinou z jednoho zdroje. Burza, která se měla zabývat obchodováním s přebytky energií, vytlačila dlouhodobé kontrakty a stala se de facto spekulativním finančním obchodem s těmito komoditami.

Investice do tradičních zdrojů poklesly na základě politických rozhodnutí. Výsledkem bylo, že většinou banky nefinancují, pojišťovny nepojišťují, místní úřady neudělují povolení pro novou výstavbu těchto zdrojů. Vsadili jsme na nekonvenční energetické zdroje (slunce, vítr), které by měly být pouze součástí energetického mixu jako doplňkové zdroje. Nové technologie v energetice nejsou na takovém stupni vývoje, aby nahradily plně tradiční zdroje. Masivními dotacemi do nekonvenčních energetických zdrojů jsme vytvořili znevýhodnění ostatních účastníků energetického trhu.

Důsledkem zelené ideologie se enormně zvýšily ceny energií. Pro Evropany to znamená růst cen energií o biliony, přitom se nedosáhlo energetické bezpečnosti či ekologických výhod. Celý tento finanční projekt nás přivádí do hluboké energetické krize, bídy a recese. Ideologie nás přivedla na pokraj sebezničení. Náprava nás bude stát další biliony eur.

Jak se vyvíjely ceny plynu v minulém období, když nelze predikovat jejich další vývoj?

Ceny ruského plynu se v posledních dvou letech vyvíjely následovně. Z toho vám musí být jasné, že nejen domácnosti, ale především průmysl, teplárenství u nás musejí z těchto cen kolabovat.

- v první polovině roku 2020 (tj. předloni) cena plynu cca 100,00 eur/1 000 m³
- v první polovině roku 2021 (tj. loni) cena plynu cca 250,00 eur/1 000 m³
- nyní r. 2022 se cena pohybuje cca 1 700,00 eur/1 000 m³

Kdo a čím vytvořil nedostatek zemního plynu v Evropě, čímž prudce narostla cena?

Jedná se o souběh několika okolností, pokud se budeme bavit o dodávkách ruského plynu. Nedostatečné množství plynu nasmlouvané na bázi dlouhodobých kontraktů, Rusko přestalo dodávat plyn na burzu, uměle snížení přepravních kapacit tranzitních plynovodů. Jsou to tyto tři faktory, pokud nebudu brát v úvahu sankce. Dlouhodobé kontrakty, tranzitní cesty, zastavení dodávek na burzu.

Ruský zemní plyn byl dodáván do Evropy v objemu cca 160 mld. m³/ročně.

- Nordstream 1 (N1) 55 mld. m³/rok
- Jamal 33 mld. m³/rok

- Turkish Stream 12 mld. m³/rok
- Dvě cesty přes Ukrajinu 55 mld. m³/rok

Je to Putinova taktika omezit nebo zastavit dodávky plynu z Ruska, a tím dostat západní Evropu do těžké situace?

Je vhodné rozdělit, jak a proč byly jednotlivé tranzitní cesty plynu omezovány nebo zastaveny. Ještě před invazí Ruska na Ukrajinu – ve druhé polovině r. 2021 nebyl zprovozněn plynovod Nordstream 2 (N2) s kapacitou přepravy cca 55 mld. m³/ročně. Byl natlakován a připraven plyn dodávat – německé úřady nevydaly příslušnou certifikaci k zprovoznění, pravděpodobně ideologické důvody. Dále Ukrajina zastavila dodávky zemního plynu přes jednu větev tranzitního plynovodu vedoucího přes Luhansko. To společně činí cca 70 mld. m³/ročně, o které byly sníženy tranzitní cesty dodávek zemního plynu do Evropy.

Po invazi byly přijaty sankce ze strany EU a jednotlivých evropských zemí. Polsko přestalo odebírat ruský plyn přes Jamal a přeprava se zastavila. Pro Polsko bylo výhodnější odebírat ruský plyn z Německa, které má dlouhodobé kontrakty s Gazpromem, a tudíž má nákup za kontrahovanou cenu, tj. třikrát až čtyřikrát nižší, než je cena tržní. Následně reverzním tokem na Jamalu je dodáván ruský plyn z Německa do Polska a část Ukrajiny. Tento plyn pak musí v nominacích chybět pro ostatní země nakupující ruský zemní plyn z Německa.

Tyto tři zásahy mají za důsledek snížení kapacity tranzitu o cca 100 mld. m³/rok.

Jak bezpečné jsou dodávky plynu přes N1?

Odborníci vědí, že je běžné a nutné splňovat pravidelné technické kontroly u všech zařízení. Tranzitní technologie, jako jsou například kompresní stanice nevyjímaje. Kontroly a údržba se provádějí pravidelně v létě. To máte jako s autem, také chodíte na pravidelný

servis, který je výrobcem předepsán. Otázkou zůstává, zda sankce nebudou mít dopad na rychlost oprav turbín a jejich vydání – navrácení zpět včetně příslušné dokumentace. Zda této situace Rusko nevyužije, chcete-li nezneužije. Zda se tím Evropané nedostanou jako „rukojmí“ do nezávidění hodné situace právě před zimním obdobím, kdy nebude tak jednoduché nahradit výpadek ruského zemního plynu. Turbín je na N1 pět (jedna rezervní). Jedna je v opravě a vrací se zpět, druhá na opravu čeká. Zjednodušeně řečeno, pokud nebudou turbíny (kompresory německé firmy Siemens) na místě před zimním obdobím, může nastat velmi vážný problém. Původní plánovaná technická údržba tohoto plynovodu proběhla v avizovaných lhůtách a k 21. 7. 2022 byl plynovod spuštěn na 40 % výkon. Pro nadcházející zimní období to je nedostatečné.

Obyčejní lidé a firmy v Evropě se stali rukojmími v ideologickém boji. Ceny plynu, jeho nedostatek. Nehovořte o LNG a jeho cenách, to je jiná kapitola.

LNG je určitě jiná kapitola, ale je to spojená nádoba, která má vliv na celkovou situaci. Nicméně ceny ruského plynu jdou nahoru, protože poptávka převyšuje nabídku. Omezily se významně přepravní cesty. Zásadní vliv na situaci má, že Gazprom přestal dodávat plyn na burzu a plní pouze dlouhodobé kontrakty (platbu v rublech). To splňuje jen několik zemí EU. Na bázi dlouhodobých kontraktů pracují téměř všichni producenti na světě. Nejsou to jen Rusové, kteří vyžadují dlouhodobé kontrakty, je to Katar, ale i USA.

Stále je připraven Nordstream 2 (N2), který nebyl spuštěn do provozu. Kapacita N2 je 55 mld. m³/rok. Jak jsme zaznamenali, tak jednání mezi ruskou a německou stranou (cca před dvěma měsíci) vedla k tomu, že se Němci stále nerozhodli, zda pro tento plynovod vydají certifikaci a dovolí jeho spuštění do provozu. Rusko v těchto dnech oznámilo, že nadále nebudou držet rezervované kapacity a polovinu kapacit uvolnili pro spotřebu v Rusku, kde Gazprom připravuje rozsáhlé investice do plynofikací nejen pro obyvatelstvo,

ale i průmysl. Nyní máme tedy k dispozici přes N2 pouze polovinu kapacit – tj. cca 27 mld. m3/rok. Jelikož je půl roku za námi, tak je to jen čtvrtina, což je cca 13 mld. m3 dodávek do konce letošního roku.

Pokud bychom sečetli všechny uvedené kapacity, pokud by měly jednotlivé evropské státy uzavřené dlouhodobé kontrakty, pokud by nedošlo k ideologickému rozbití energetiky, k invazi na Ukrajinu a sankcím – tak by Evropané měli dostatek levného plynu dopravovaného tranzitními systémy –, což je nejlevnější a nejkologičtější doprava. Tímto způsobem bychom měli zabezpečeny dodávky v rozsahu 210 mld. m3 zemního plynu.

Nezbývá než věřit, že politici dokážou diplomatickou cestou zajistit tento kritický nedostatek energetického zdroje pro své občany a průmysl včas – to je před letošní zimou. Pokud místo pragmatičnosti a diplomacie budou pokračovat v tomto ideologickém boji, je nutné očekávat sociální neklid v Evropě.

Celá hra kolem plynu (uměle vytvořeného nedostatku plynu, astronomických cen vyvolaných tímto nedostatkem, spekulativního obchodu na burze) by byla směšná, pokud by to nebylo tak smutné s katastrofálním dopadem na obyčejné Evropany.

Ing. Alena Vitásková – předsedkyně IAV

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

123 - 4175230287/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Redakci PL můžete podpořit i zakoupením předplatného.

Předplatitelům nezobrazujeme reklamy.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).
Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

reklama



Článek obsahuje štítky

[energie](#) , [plyn](#) , [Vitásková](#)

autor: [Karel Výborný](#).



Mgr. Martin Kupka byl položen dotaz

Kdy vám dojde, že u nás cyklodoprava nemůže normálně fungovat?

Stav silnic tomu absolutně neodpovídá! Proč radši nevyřešíte toto, než neustále nějak omezovat řidiče

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 43

Tato diskuse je již dostupná pouze pro [předplatitele](#).

Další články z rubriky



17:40 „Škoda, že homo sapiens takhle zblbnul.“ Ekonomka Šichtařová ztrhala Jurečku. A nejen jeho

INVENTURA MARKÉTY ŠICHTAŘOVÉ Vláda pořád na dluh uvolňuje do oběhu nové a nové peníze. To znamená, ž...